

**РОЛЬ СИСТЕМИ «ШЛЯХ» В СИСТЕМІ АВТОМОБІЛЬНИХ
ПЕРЕВЕЗЕНЬ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ**

Семірненко Юрій Іванович,

к.т.н., доцент

Сумський національний аграрний університет

м. Суми, Україна

Ткаченко Марина Федорівна,

магістрант

Сумський національний аграрний університет

м. Суми, Україна

Анотація. У статті проведений аналіз системи «Шлях», її значення в міжнародних перевезеннях у період активної фази війни наземним транспортом. На теперішній час значна частина наземних перевезень припадає саме на автомобільний транспорт, який забезпечує оперативне переміщення вантажів в межах країни та за її межами, застосовуючи, як правило, унімодальні перевезення.

Ключові слова: автомобільний транспорт, перевезення, система «Шлях», перевізники, послуги.

Вступ. Автомобільний транспорт – одна з важливих галузей господарства, невід’ємна частина транспортної системи України.

Велике значення автомобільного транспорту на транспортному ринку України зумовлене, головним чином, його перевагами над іншими видами транспорту. До таких переваг належать маневреність, можливість доставки без додаткових пересадок чи переїздів, швидкість доставки та збереження вантажу, універсальність використання для різних типів вантажів, систем зв'язку та відстаней транспортування.

Згідно з Національною транспортною стратегією України на період до 2030 року [1], транспортна галузь в цілому задовольняє основні потреби у

вантажних та пасажирських перевезеннях у кількісному відношенні, але за якістю все ще не відповідає європейським стандартам. Основною перешкодою у вирішенні проблеми якісних показників автомобільних перевезень є військова агресія Російської Федерації на території нашої держави.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Актуальність автомобільних перевезень під час війни зросла в декілька разів. Особливості даних перевезень, аналіз та актуальність їх приведені в роботах цілого ряду дослідників: Зайцева Є.І., Кісіля Р., Стеблака, Д. М. Сухіна Ю.С., Садикова О.Н. та інші.

Метою дослідження є аналіз та дослідження роботи системі «Шлях» у період військової агресії Російської Федерації на території нашої держави.

Результати досліджень. Сучасний стан транспортної галузі не повною мірою відповідає вимогам ефективної реалізації євроінтеграційного курсу України та інтеграції національної транспортної мережі до транс'європейської транспортної мережі. Основними причинами не відповідності є: транспортна система України є менш конкурентоспроможною через низький рівень розвитку транспортно-логістичних технологій та інфраструктури інтермодальних перевезень, а українська продукція обмежений вихід на світовий ринок; український інтермодальний та мультимодальний транспорт займає менше 1% транспортного ринку.

Основу транспортної галузі складає автомобільний транспорт – одна з важливих галузей господарства, невід'ємна частина транспортної системи України.

За останнє десятиліття вантажні перевезення автомобільним транспортом, значно зросли за рахунок залізничного. Це є індикатором зміни виду економічної діяльності в Україні, оскільки залізницею перевозилися товари, які Україна імпортує та експортує (зерно, нафтопродукти, добрива, хімічна продукція, сіль та продукція машинобудування) У останній до воєнний рік, 2021 році було перевезено автомобільним транспортом 36,05% вантажів. Співвідношення об'ємів перевезення вантажів автомобільним транспортом в Україні та за кордоном наведені на рис.1.

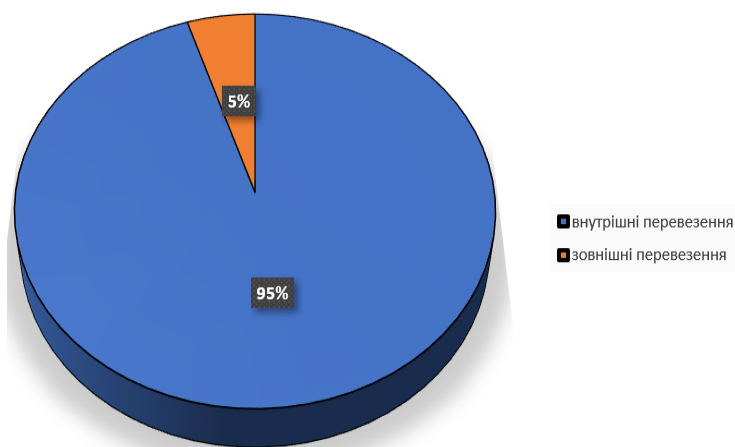

Рис. 1. Об'єми перевезення вантажів автомобільним транспортом в Україні та за кордоном (2021р.) [2]

Одним із факторів, що забезпечує збільшення автомобільних перевезень та їх якість є запровадження 2022 році системи «Шлях» - інформаційно комунікаційної системи, що становить сукупність реєстрів, автоматизованих систем, програмно інформаційних комплексів, програмних, програмно технічних та технічних засобів комунікації, що забезпечують логічне поєднання визначених інформаційних ресурсів, обробку та захист інформації, внутрішню та зовнішню взаємодію з метою надання послуг та забезпечення реалізації державної політики з питань безпеки на наземному транспорті.

Структуру даної системи можна представити у вигляді наступної бло схеми (рис. 2).

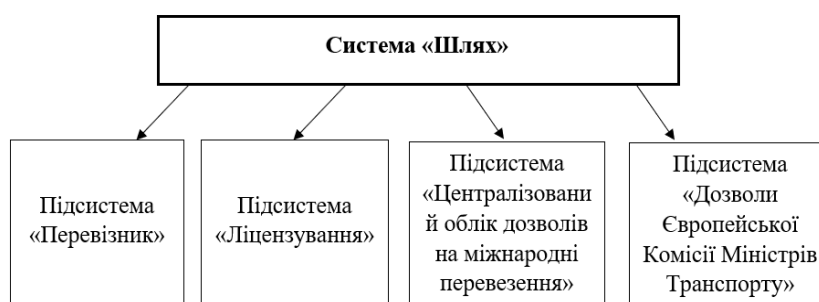

Рис. 2. Склад системи «Шлях»

Загалом слід зазначити, що хоча транспортна система України наразі перебуває у складній ситуації, їй вдалося забезпечити перевезення необхідних

вантажів: у лютому 2022 року, з початком війни, обсяги вантажоперевезень зазнали значних змін на всіх видах транспорту, але завдяки своєму активному розвитку за 2022 рік система «Шлях» увійшла до Топ-5 найактивніших систем державних сервісів.

У 2022 році були запроваджені нові цифрові рішення:

1. е-заявка на отримання ліцензії (можливість подати заяву для отримання ліцензії на право провадження господарської діяльності з перевезення пасажирів, небезпечних вантажів та небезпечних відходів автомобільним транспортом, міжнародних перевезень пасажирів та вантажів автомобільним транспортом в електронному вигляді за посиланням <https://shlyah.dsbt.gov.ua/>);

2. видача ліцензій онлайн;

3. здійснення перевізником онлайн оплати за видачу ліцензії;

4. е-витяг про видачу ліцензії (перевізник може самостійно сформулювати Вітяг про прийняття рішення на отримання ліцензії. Для цього необхідно в особистому кабінеті системи «Шлях» перейти в розділ «Перевізник» та натиснути кнопку «Картка організації». Для формування документу необхідно натиснути на кнопку «Витяг». Сформулювати документ можна і українською, і англійською мовами. PDF-файл можна завантажити на телефон або роздрукувати. На роздрукованому Вітязі розміщено QR-код, відсканувавши який можна ознайомитися з актуальною інформацією стосовно дії ліцензії);

5. е-заявки на конкурс ЄКМТ (можливість подати анкету в електронному форматі на конкурс ЄКМТ в особистому кабінеті системи «Шлях»);

6. онлайн замовлення дозволів на поїздку по територіях іноземних держав при виконанні перевезень пасажирів і вантажів автомобільним транспортом у міжнародному сполученні;

7. е-заявки на перетин кордону (можливість подачі ліцензіатами заявки на перетин державного кордону громадян України чоловічої статі віком

від 18 до 60 років);

8. перевірка авто в реєстрі перевізників.

Через війну скоротилися можливості морського та залізничного транспорту для покриття необхідних обсягів імпорту та експорту в Україні, що призвело до десятикратного збільшення кількості виданих ліцензій на міжнародні вантажні автомобільні перевезення [3].

Завдяки системі «Шлях» у військовий час за 2022 рік 99,6 % заяв на отримання ліцензій було подано в електронній формі та лише 0,4 % в паперовій формі, в порівнянні з 2021 роком – 47,8 % в електронній формі та 52,2 % в паперовій формі.

Системою «Шлях» із початку військової агресії Росії були вжиті заходи для прискорення процесу отримання ліцензій на право провадження діяльності з автомобільних перевезень.

Термін розгляду заяв на отримання ліцензії на право провадження господарської діяльності з перевезення пасажирів, небезпечних вантажів та небезпечних відходів автомобільним транспортом, міжнародних перевезень пасажирів та вантажів автомобільним транспортом в 2022 році в середньому складав 3 дні, в 2021 році – до 1 місяця.

Динаміка видачі ліцензій за період з 2019 по 2022 рік системою «Шлях» наведена в таблиці 1.

Таблиця 1

Динаміка видачі ліцензій за 2019-2022 рік системою «Шлях»

Назва адміністративної послуги	Кількість наданих адміністративних послуг				Перераховано до державного бюджету, грн.			
	2019	2020	2021	2022	2019	2020	2021	2022
Видано ліцензій на право провадження господарської діяльності з перевезення пасажирів, небезпечних вантажів та небезпечних відходів автомобільним транспортом, міжнародних перевезень пасажирів та вантажів автомобільним транспортом	3454	2876	2898	13055	6759693	6258034	6845326	33514047

Як видно із таблиці 1, за 2022 рік кількість наданих адміністративних послуг системою «Шлях» збільшилась 4,5 рази.

Після повномасштабного вторгнення, коли була введена заборона на виїзд чоловіків призовного віку за кордон, постало питання щодо людей, які здійснюють перевезення, щоб наша експортна та імпортна діяльність продовжувалась. Проте системи, за якою ці люди б виїжджали за кордон, не було, тому було прийнято рішення, що в системі "Шлях", де перевізники вже працюють (зареєстровані і в кожного перевізника є свій кабінет), вони реєструватимуть свій виїзд за кордон. Після внесення дана особа фактично має право на перетин кордону. За рахунок активної діяльності системи "Шлях" в 2022 році вдалося побороти паливну кризу, в першу чергу, завдяки можливості водіям ліцензіатів виїжджати за кордон, перевізникам та бізнесу, що закупив велику кількість паливо цистерн, привезти пальне в Україну.

При всі складнощі воєнного часу система "Шлях" продовжує розвиватися і робити свій внесок у перемогу.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Про схвалення Національної транспортної стратегії України на період до 2030 року. Документ 430-2018-р. Редакція від 07.04.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/430-2018-%D1%80#Text>.

2. Перевезення вантажів автомобільним транспортом за видами вантажів. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <https://ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 11.10.2023).

3. Коссе І. Тренди української логістики на кінець жовтня 2022 року. URL: <https://agrotimes.ua/opinion/trendy-ukrayinskoyi-logistyky-na-kinecz-zhovtnya-2022-roku/>.